

La Lupa.

Italijanski napisal Giovanni Verga.¹⁾

Bila je velika in suha, toda njene grudi so bile polne in bujne, dasi ni bila več mlada. Bila je bledega obraza, kakor bi jo bila vedno mučila malarija; njene velike oči so bile črne kakor smola in ustnice sveže in rudeče.

V vasi so jo imenovali Lupo, volkuljo, kajti v vsem je bila nenasitljiva. Ženske so se križale, če je šla mimo njih, samotna in zatopljena v se, in se vlekla naprej kakor lačna, plena pričakujoča volkulja: očarala je namreč mladeniče in zakonske može, kakor bi zganil z roko. Če so ti videli njene rudeče ustnice in satanske oči, so se slepo oprijeli njenega krila, kjerkoli so jo našli, in če bi bilo to tudi pred žrtvenikom svete Agrippine. Le srečno naključje je bilo, da Lupa ni prihajala v cerkev nikdar, niti o Veliki noči, niti o Božiču, niti k maši, niti k izpovedi, kajti celo padra Angiolina, resničnega slugo Gospodovega, je ouročila s svojimi žarečimi očmi.

Uboga Maricchia, dobro in pridno dekle, je na skrivnem plakala, ker je bila hči Lupina: kdo naj bi jo vendar vzel v zakon, dasi je imela lepo doto in je njen košček zemlje ležal na solncu, kakor je imelo to vsako drugo dekle v vasi?!

Neki dan se je Lupa zaljubila v lepega mladeniča, ki se je vrnil od vojakov ter je ž njo spravljal seno na notarjevem posestvu. Tako zelo se je zaljubila, da je vse v nji gorelo v divji strasti, in kadarkoli so se njene oči srečale ž njegovimi, se je je polastilo burno poželenje, katero je bilo enako žeji, ki nastane v pasjih dneh tu doli na solnčni planjavi. On pa je mirno in ravnodušno kosil travo in, ne da bi obrnil oči od svojega dela, je vprašal: »Kaj vam je, kumica Pina?«

Na velikih, brezkončnih poljanah, kjer v solncu, ki je sipalo z neba vroče žarke, ni bilo čuti ničesar razen cvrčanja cvrčkov, je Lupa povezovala seno v otepe in kopičala stog za stogom, ne da bi se utrudila, ne da bi se vzravnila le za hip, ne da bi le enkrat nagnila na ustnice steklenico vina, samo zato, da je mogla biti blizu

¹⁾ Giovanni Verga, italijanski pesnik in romanopisec, se je porodil leta 1840. v Kataniji na Siciliji. Napisal je veliko povesti, novel in romanov, ki pričajo o velikim umetniškim talentu njegovem ter so navdihnjeni s pravim južnim ognjem. Posebno rad slika značaje in tipe iz ljudskega življenja sicilijskega. (»La vita dei campi«, »Novelle rusticane« i. dr.) Nekateri kritiki ga prištevajo k takozvanim veristom.

Uredništvo.

Nannija. On pa je kosil in kosil ter zdaj pa zdaj vprašal: »Kaj hočete, kumica Pina?»

Neki večer, ko so možje, utrujeni od dnevnega dela, spali na gumnu in so na prostrani poljani lajali psi, mu je povedala.

»Tebe hočem!« je dejala, »tebe! Ti si lep kakor solnce in sladak kakor med. Tebe hočem!«

»Jaz pa hočem vašo hčerko, krotko jagnje,« je odvrnil Nanni smehljaje.

Lupa je zakopala svoje roke v lase, odšla, ne da bi izpregovorila besedico, in se ni več pustila videti . . . Toda v oktobru, ob trgatvi oliv sta se videla z Nannijem zopet, kajti delal je v bližini njene hiše in škripanje oljnate stiskalnice ji celo noč ni dalo spati.

»Vzemi vrečo za olive,« je rekla svoji hčeri, »in idi z menoj.«

Nanni je z lopato metal olive pod stiskalnico in, da bi mu mula ne obstala, vpil nad njo »chi«!

»No, ali hočeš mojo hčer Maricchio?» ga je vprašala kumica Pina.

»Kaj daste svoji hčeri za doto?»

»Očetove stvari so njene, in poleg tega ji dam še jaz svojo hišo; jaz sama se zadovoljim z majhnim prostorčkom v kuhinjskem kotu, da napravim tam svoje slamnato ležišče.«

»Če je stvar taka, lahko govorimo o tem o Božiču,« je rekel Nanni.

Nanni je bil od olja in oliv zamazan in svetel kakor mast, in Maricchia ga ni pod nikakim pogojem marala za moža. A ko sta prišli domov, jo je mati zgrabila za lase in ji siknila skozi zobe: »Če ga ne vzameš, te umorim!«

* * *

Lupa je bila pol bolehnna radi hrepenenja po ljubezni, in ljudje v vasi so govorili: »Če se hudič postara, ljubi samoto.« Niti sem, niti tja ni šla, več ni stala pred hišnimi vrati kakor preje, in več niso njene pošastne oči blodile naokoli. In njen zet, ta se je smehljajal, če ga je merila s svojimi očmi, ter poiskal amulet, da bi bil varen pred hudičem. Maricchia je ostajala doma pri otrocih, in mati je hodila na polje ter delala z možkimi. Kakor mož je orala, čuvala živino ter obdelovala vinograd; in niso je strašili niti veter in slabo vreme po zimi, niti topli jug po letu, ko so mule povešale glave in so možje izmučeni padali na tla. V času med večer-

nicami in nono, ko človek niti psa ne zapodi pred vrata, je bila kumica Pina edino živo bitje, ki je blodilo po strniščih ter se ni balo vročih tal in dušeče soparice. Kakor prikazen se je plazila čez širno, širno planjavo, v katere ozadju se je kakor megla videla Etna in je sivomodro nebo zatemnjevalo horizont.

»Vzdrami se!« je zaklicala Lupa Nanniju, ki je ležal in spal v poljskem jarku med ploti in grmovjem z rokami pod glavo. »Vzdrami se! Prinesla sem ti vina, da si okrepčaš svoje grlo!«

Nanni je odprl oči in začudeno zrl v suho, blede postavo z bujnimi prsmi in ogljenočrnimi očmi, in ko je vprla vanj svoj izzivajoči pogled ter iztegnila roke po njem, je zastokal: »Ne! V tem času ne pride semkaj nobena dobra ženska! Pojdite, pojdite proč od tod in več se ne pustite videti!« In segel si je z rokami v lase in skril svoje obličje v travo.

In res je odšla Lupa, vrgla dolge kite svojih las nazaj in temne oči vprla v tla . . .

Toda prihajala je vnovič in vedno vnovič, in Nanni je molčal. In če se je ob uri počitka zakasnila, ga je obšla groznica, in šel ji je naproti ter jo z mrzlim potom na čelu pričakoval tu gori na samotni poljski poti . . . In potem, potem si je ruval lase ter ponavljal vnovič in vedno vnovič: »Pojdite, pojdite proč od tod — ne pridite nikdar več!«

Maricchia je plakala dan in noč in vpirala svoje solzne oči, žareče ljubosumja, v svojo mater, in tudi ona je postala volkulja, če je videla svojo mater, ko se je blede in nema vračala s polja domov.

»Brezbožnica!« je rekála, »brezbožna mati!«

»Molči!«

»Tatica, tatica si!«

»Molči, pravim!«

»Pojdem k brigadirju in mu vse povem.«

»Zaradi mene greš lahko!«

In šla je tudi res, z otrokom v naročju, brez strahu, brez solze v očesu, kakor blazna, kajti sedaj je tudi ona ljubila svojega moža, katerega ji je vsilila mati, ko je bil ostuden od oljnate maščobe in od oliv.

Brigadir je poklical Nannija ter mu pretil z galejo in vislicami. Nanni je pričel ihteti in se vesti kakor blazen ter ni poskušal niti tajiti, niti izgovarjati se.

»To je izkušnjava,« je rekel, »izkušnjava peklenska!«

In padel je pred brigadirja na kolena ter ga prosil, naj bi ga poslal na galejo.

»Usmilite se me, gospod brigadir, in rešite me tega pekla! Zaprite me v ječo! Umorite me! Več je nočem videti, nikdar več!«

»Ne,« je rekla Lupa brigadirju. »Izgovorila sem si v njegovi kuhinji kot, da bi tam spala, ko sem mu dala svojo hišo kot doto. To je moja hiša. Jaz se ne ognem.«

Kmalu nato se je zgodilo, da je mula udarila Nannija s kopitom v prsi in je bil Nanni na tem, da bi umrl. Toda župnik se je obotavljal, podeliti mu zakramente, če Lupa ne zapusti hiše. Lupa je šla, in njen zet se je mogel pripraviti, da bi se poslovil od tega sveta kot dober kristjan. Izpovedal se je in prejel obhajilo z znakom tako globokega kesanja in vdanosti, da so vse sosede, ki so bili zbrani ob njegovi smrtni postelji, posilile solze. In res bi bilo zanj boljše, če bi bil umrl, predno se je hudič vrnil, da bi ga izkušal vnovič ter se mu vtihotapil v dušo in telo. »Pustite me,« je prosil Lupo, ko je okreval, »imejte usmiljenje z menoj! Smrti sem gledal v oči! Uboga Maricchia je vsa obupana. Zdaj ve cela vas. Če vas več ne vidim, je boljše zame in za vas . . .« In želel je da bi imel iztaknjene oči, da bi več ne videl Lupe, ki ga je izkušala s svojimi satanskimi pogledi.

Več ni vedel, kako naj bi se branil napram čarovnostim te ženske. Dal je brati mašo za uboge duše v vicah ter vprašal za svet župnika in brigadirja. O Veliki noči je šel k izpovedi ter se pokoril na ta način, da je na vsakih deset palcev poljuboval posvečena tla pred cerkvijo.

In ko ga je Lupa vnovič poskušala navezati nase, tedaj je rekel: »Čujte, Pina, če me še enkrat pridete semkaj iskat, vas ubijem, kakor gotovo je Bog v nebesih.«

»Ubij me, če hočeš,« je odvrnila Lupa, »kaj je meni na tem? Brez tebe itak ne morem živeti!«

In ko je vkljub temu prišla zopet ter jo je zagledal od daleč sredi zelenega travnika, je zapustil vinograd in pograbil sekiro iz plota. Lupa je videla, kako je prihajal, bled in divjega pogleda, s sekiro, ki se je lesketala v solnčni luči. In ona ni ustavila svojih korakov ter ni povесila oči, šla mu je naproti z dvignjeno glavo, s šopkom ognjenorudečih makov v roki ter ga požirala s svojimi satanskimi pogledi.

»Prokleta bodi vaša duša,« je zastokal Nanni.

(Prevedel J. H.)